

☞ Lakásváltóztatás a kiadóhivatalnak bejelentendő. ☜

XXXVII. évfolyam 30. szám.

Budapest, 1902. július 26.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

A Magyar Tanítók Otthonának tulajdona s organuma és a hazai
Tanítók Országos Bizottságának és a Budapesti Tanító-testületnek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Felelős szerkesztő:

EMBER JÁNOS,

hihez a lap szellemi részét illető küldemények küldendők
Budapest, VIII., Teleky-tér 23.

A szerkesztővel személyesen lehet értekezni: hétköznapokon reggel 6—7 óra között
a lakásán és kedden és csütörtökön este 7—8-ig a M. T. Otthonában.

Kiadó: **MAGYAR TANITÓK OTTHONA.**

Szöllősi Jenő titkár.

kinnek hatáskörébe a lap anyagi ügyei (hirdetések, előfizetések, reklamációk) tartoznak.

Budapest VIII., József-körút 8. szám

BUDAPEST, 1902

ELEK LIPOT KÖNYVNYOMDÁJA

VII., Kertész-utca 37.

55. július 26-án
Király

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK,
A TANITÓK ORSZÁGOS BIZOTTSAGÁNAK és a BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik e lap minden szombaton.

A Magyar Tanitók Otthona hivatalos ügyeiben minden irat
SZABÓ B. LÁSZLÓ
főtitkárhoz, VIII. k., József-körut
8. szám alá küldendők.

Felelős szerkesztő:

EMBER JÁNOS

VIII., Teleky-tér 23. szám.

A Népnevelők Lapja anyagi ügyei
(előfizetés, hirdetés, reklamáció)

SZÖLLŐSI JENŐ

titkár (VIII., József-körut 8. sz.)
hatáskörébe tartoznak.

A Magyar Tanitók Otthona tagjai tagilletményül kapják e lapot. — Budapesti tagok évi 20 kor., vidéki tagok évi 8 koronát fizetnek.
Előfizetési díj: egész évre 8 korona, félávre 4 korona, negyedévre 2 korona. — Hirdetések árszabály szerint számíttatnak.

Az erő útján.

Fontosságánál fogva ezen a helyen közöljük a következő levelet, mely a múlt héten érkezett az Otthon elnökségéhez:

Magyarországi Tanitók Országos Bizottsága.

A Magyar Tanitók Otthona tekintetes Elnökségének.

Az Otthon főtitkáranak azon értesítését, hogy a Magyar Tanitók Otthona a Magyarországi Tanitók Országos Bizottságába belép s hogy képviselőit megnevezi, — örömmel vesszük tudomásul.

Ugyancsak szíves örömmel fogadjuk a meghívást, hogy mindenemű gyűléseinket az Otthon helyiségeiben tartsuk. Ez idei közgyűlésünk helye azonban már meg van állapítva. A f. é. augusztus 5-én igazgató-tanácsülést tartunk s ezt az Otthonba fogjuk egybehívni.

Budapest, 1902. július hó 12-én.

Kartársi szíves üdvözlettel:

Somlyay József s. k.
h. elnök.

Hajós Mihály s. k.
titkár.

A legmelegebben s a legnagyobb örömmel üdvözöljük közügyeink jobbra fordulásának azt az új korszakát, melynek közeledtét hirdeti ez a rövid levél is.

Ki ne érezte volna súlyát, terhét annak az áldatlan állapotnak, mely még csak ma egy éve is fennállott a tanitói közügyek vezetésére hivatott központi intézményeink között! Országos Bizottság, Népnevelők Egyesülete, Budapesti Tanitóttestület, Magyar Tanitók Kaszinója: mindegyik itt a központban lett volna hivatva előljárni a közügyi kötelességek teljesítésében s irányt adni az egész ország tanitói köztevékenységének.

Amde egyenkint is, összesen is mindnyájunk jóakarátát elzsibbasztotta, cselekvési készségét megbénította egy sajnálatos körülmény, mely lidérc-álomként nyomott mindnyájunkat.

Hogy történt, mint történt, talán magunk sem tudjuk, csak azt éreztük, hogy ez intézményeink között a bizalmatlanságnak, féltékenységek gonosz szelleme kísértett s akadályozta erőink szabad kifejlődését az által, hogy megakadályozta mindnyájunk vállvetett, egyetértő munkálkodását, elfeledtetvén velünk a költő hirdette nagy igazságot:

„Egy legyen a cél és akarat!

Pártszakadás romlásra vezet.

Egyesülés diadalmat arat:

Nyujtson erre hát ki-ki kezét“.

E nagy igazságnak közügyi tevékenységünk közben való elmosódása okozta az utóbbi évek sok nehézségét és kevés eredményét. Elhagytuk az *egység utját* s ezzel letértünk az *erő utjáról*.

Most visszatérőben van a jobbik belátásunk. Éreztük, hogy „egységünk történ — törve hanyatlott erőnk“ s megindultunk egységünk, egyetértő munkálkodásunk visszaszerzésére. És ezzel megtaláltuk az eltévesztet utat: az erő utját.

A Népevelők Egyesülete és a Kaszinó vállvetéséből született Otthon állította fel az idevezető jelzőtáblát ezzel a jelszavaival: „Válhoz a vállat s a Nap alatt nincs, ki ledöntse e sziklafalat“. E két intézményünk egyesülése után másnap már ott volt az Otthonban a Budapesti Tanítótestület, támogatni az egyetértés, az egység s az ebből fakadó erő munkáját. S a vállvetőkhöz negyediknek ime, most közeledik a legerősebb, legizmosabb váll, az Országos Bizottság, mely egyesületeink összességének erejével áll a kartarsi egyetértés megteremtésének áldást hozó munkájához.

Meghajlott zászlóval fogadjuk a vállvetésnek ezt az örvendetes tényét, a melynek láttára azt üzenjük szerte a hazába minden kartársunknak: „Tokajban érik a szőlő“: — készüljete a szüretre!

Sz. B. L.

„Az izgatás szent joga.“

A mit e héten a szepesi Tanítóegyesület közgyűlésén tapasztaltam, Kossuth Lajosnak e sorok címéül használt szavait juttatja eszembe,

A többek között arról volt szó a szepesi kollegák gyűlésén, hogy valaki a népoktatási osztály főnökénél, *Halász Ferencz* osztálytanácsosnál, azzal a váddal illette dr. *Hajnóczy József* tanfelügyelőt, hogy

a vezetésére bizott tankerület tanítóit erkölcsi és anyagi existenciájukkal való elégedetlenségre izgatja. A tanítók tiltakoztak a rágalom ellen, megvetésüket fejezték ki a denunziáns ellen s nagy ragaszkodásuknak, tiszteletüknek és szeretetüknek adtak kifejezést tanfelügyelőjük mellett.

A tüntetés ereje imponáló, a ragaszkodás melege megható volt. Becsületükre való azoknak, a kik nyilvánították és nagy megtisztelésére szolgáló annak, a kinek szóltott. Ennek a tüntetésnek becsét az adja meg, hogy nem a szolgaság szellemének nyilvánulása; a tüntetőket nem mozgatta érdek; nem voltak megrendelve. Őket a benső hevület és meggyőződés hajtotta; úgy látják, vagy úgy gondolják, hogy veszedelem fenyegeti azt az embert, a kit ők, mint az általuk szolgált ügy kiváló munkását tisztelnek és szeretnek s mint egy ember melléje állanak.

A férfias állásfoglalásnak ez a megnyilatkozása azonban — előttem legalább — egy kissé érthetetlen. Nem értem, miért kell az izgatás vádjá ellen tiltakozni; mert hiszen az izgatás szent kötelessége minden előljáró munkásnak, a ki azt ambitionálja, hogy a haladás ügyének szolgálatot tegyen. Az embert, a gyarló embert a vis inertiae tespedésbe vonja. A tehetetlenségnek ezt az erejét, mely ellensége minden változásnak, minden előretörésnek, az izgatás segítségével kell legyőzni. Az izgatás tehetsége nagy Isten adománya. A nagy izgatók a haladás zászló-hordozói s mint ilyenek, köztiszteletnek és becsülésnek részesei.

Vajjon a hivatott izgató közé lehet-e sorolni a szepesi tanfelügyelőt? Vajjon elegendő erővel tudja-e hirdetni, hogy a szepesi tanítók ne legyenek megelégedve se erkölcsi, se anyagi existenciájukkal, hanem jobbra törekedjenek? Elég hatással hirdeti-e, hogy ne legyenek megelégedve a munkájukkal, jobbra törekedjenek, hogy jobb legyen erkölcsi és anyagi existenciájuk? Vajjon elegendő erővel hirdeti-e a társadalomban is, hogy a tanítók úgy az erkölcsi, mint az anyagi javakból többet érdemelnek, mint a mennyit kapnak.

Ha igen, ha tud izgatni a tespedés ellen, ha megtudja rázni az álomra hajlókat, akkor a „vád“ igaz. És — úgy tudtam — Hajnóczy valóban izgató erő, a ki derekasan rászolgál az izgatás dicséretére. Ha így áll a dolog, minek bántani a „denunziáns“-t, a ki voltaképen dicsér?

Avagy talán nem izgatásról van szó? Talán *bujtogatással* vádolta valaki a szepesi tanfelügyelőt? Talán azzal vádolta, hogy az elégedetlenségnek a mérgét csepegteti a tanítók szívébe s titkon

(bujtogatva) harcra tüzei őket hatóságaik ellen, megmérgezi a lelkeket s ekként tanítói munkájuk sikerét rontja?

De hiszen ilyen tanfelügyelői működésnek még a feltevése is absurd dolog. Ilyet tenni fel Hajnócziról, a kinek éles tudásánál és okosságánál csak ügyszeretete nagyobb; teljes lehetetlen, hogy az ilyen természetű besugás a ministeriumban hitelre találjon. A tüntetésre tehát Hajnóczinak nem volt szüksége. Csak egyre volt jó: a besugás megbélyegzésére.

E. J.

A főváros magyarsága érdekében.

(Vége.)

A mi a nyelvtan tanítást illeti, arra nézve azt hiszem, igen sokakkal vagyok egy véleményen. mikor azt óhajtom, hogy az csakis a helyesírást támogassa és szabályainak száma a lehető legkisebbre apasztassék, mert a gyermek beszéd közben soha sem gondol szabályra, hanem engedelmeskedik a megszokás törvényének.

A magyar szók legnagyobb részének írására érvényes ez a szabály: Irj úgy, a hogy beszélsz. Hogy e szabály helyesen érvényesített is lehessen, szükséges, hogy a gyermek leírás előtt minden szót tagolva mondjon ki. Így kénytelen lesz minden leírandó hangot hangoztatni, miáltal teljes biztosságra fog szert tenni az olyan szavak írásában is, melyek a szószármaztatás elvét követvén, a folyó beszédben való kiejtéstől némileg eltérően iratnak.

E különbség a kiejtés és a leírás között legtöbb esetben a szóképzés és ragozás eredménye. Ha t. i. valamely mássalhangzóval kezdődő képző vagy rag kapcsolódik valamely szónak végső mássalhangzójához, kettőjük között közeledés, hasonulás vagy egybeolvadás történik. Tagolásnál az ilyen képző vagy rag különválik, mert maga is önálló szótag. Pl. *készség* majdnem így ejtetik: késség, elválasztásnál az tisztán hangzik; *hagyjon*, melyben a j hasonul az előtte álló gy-hez; *tudja*, melyben a d és j gy-ve olvad össze. Folyékonyan: tuggya; tagolva: tud-ja.

Látni való tehát, hogy a szótagolás segítségével a helyesírás legfogósabb része is könnyen elsajátítható.

A kifogástalan szótagolás sarkköve a helyesírásnak, azért szükséges, hogy az mind a 6 osztályban gyakoroltassék.

Az első osztályban az olvasás tanulása szótagolás alapján történjék, már t. i. a két vagy több tagu szavaké. E czélból oly olvasótáblák és ábécés könyvek szerkesztendők, melyekben a szavak tagjaik szerint el vannak választva. Akkor nem fog megtörténni az, hogy a gyermek így olvasson: ap-a, any-a, s hogy ezáltal hozzászokjék a hibás szótagoláshoz,

A második osztályban rendes nyelvtani anyag a szótagolás. Ott már ismeretté fejleszthetjük azt, a mit az előző évben a szoktatás által érzékévé tettünk a gyermeknek. A III., IV., valamint az V. és

VI. osztályokban az eddigelé német írás-, olvasás- és nyelvtanra fordított órák ezután magyar helyesírási gyakorlatokra használtassanak fel. Ez órákon a tanulók eleinte másoljanak, még pedig úgy, hogy a szöveget valamennyi láthassa a táblán vagy a könyvben, de egyikök azért szótagolva diktálja azt s így mindnyájan egyszerre írjanak; később tollbamondás után irnak, de egyikök írás közben szótagolva ismételi a szavakat.

A fogalmazási ügyesség fejlesztése céljából szükségesnek tartom, hogy a gyakorlat-írás kerete kiszélesíttessék oly módon, hogy az V. és VI. osztályban az alkalmas tantárgyaknak, nevezetesen: a történelemnek, földrajz-, természetrajz- és természettannak havonta egy-egy órája fogalmazási gyakorlatok írására használtassék. E gyakorlatok tárgya természetesen mindig az illető tantárgynak már ismertett anyagából választandó.

Hogy a nyelvtanítás illetően módjának eredménye minél biztosabb legyen, helyes volna az u. n. fölvezető rendszert meghonosítani, hogy t. i. a tanító osztályról-osztályra haladjon tanítványaival.

Igy nagyobb volna a felelősség s ez a tanítót folytonos buzgalomra sarkalná; másrészt jól megismerné tanítványait s az egységes vezetés etőnyeit érvényesíthetné.

Mint hogy pedig nagy számmal vannak alkalmazva a főváros elemi iskoláinál olyan tanítók, kik a polgár iskolai tanítóképzőben a a nyelvtudományból szakszerű képzettséget nyertek, ajánlatos volna, hogy ők olyan kerületekben működjenek, melyek lakossága vegyes nyelvű, hogy a nehezebb feladattal — szakemberek lévén — biztosabban megbirkózhassanak.

Az elmondottakat kívántam a fővárosi tanítószék figyelmébe ajánlani. Hogy kívánságaim lényege könnyebben attekinthető legyen, azt a következő pontokban összegezem:

1. Követeljük a szóról-szóra való tanulást.
2. A nyelvtan csakis a helyesírás támogatója legyen.
3. Gyakoroljuk mind a 6 osztályban a szótagolást.
4. A német nyelv egészen töröltessék s helyette magyar helyesírás tartassék.
5. Emeljük a fogalmazási gyakorlatok számát.
6. Léptessük életbe a fölvezető rendszert.
7. A vegyes nyelvű kerületekben kepzett nyelvészek tanítsanak.*)

Neubauer Jenő.

Nem vagyunk hatósági közegek!

— Levél a feleséghez. —

Kedves Anyjukom! Élénk figyelemmel kísérted annak a szerencsétlen fiatal embernek a sorsát a kit egy „bósz“ apa a hivatali helyiségben (az iskolában) nyíltan inzultált. Nem rég hozták meg ez ez ügyben a másodfoku (táblai) ítéletet, ez adja kezembe a tollat.

*) Alapjában helyeseljük a cikknek a nyelvtan-tanításra vonatkozó részét, de a tanultatásra vonatkozót már nem írjuk alá. Tanító és tanítvány bezzéljenek sokat és jól magyarul. Ez a helyes magyarság útja. *A szerk.*

Tudod, mindenkor igaz tisztelője voltam a bírói karnak, szívemből szerettem őket mindig, bámultam őket, mint olyanokat, a kik lelkiismeretük sugallatát követve, teljes tudásukkal, függetlenül ítélkeznek embertársaik ügyes-bajos dolgaiban. Tiszteltem az ítéletet, tiszteltem, mint jó hazafi és mint olyan ember, a ki annyira ideálisan gondolkozom, hogy rossz ítéletet hozni nem is lehet.

Ez a szóban forgó ítélet megingat; nem tudom, mit véljek.

Mikor ez a dolog történt, „hivatalos vizsgálat lett folyamatba téve“, a vizsgálatra küldött emberek a gyermeket megvizsgálták, rajta semmiféle külerőszak nyomát nem találták és ennek következtében a tanítót, mint ártatlant felmentették.

Az érdekelt miniszterek megkérdeztetvén kijelentettek, hogy a tanító hivatalában „hatósági közeg“ ennek következtében a törvényszék a „magánhivatalnok“ apát elítélte.

A kir. tábla meg felmenti, okul adja, hogy a tanító nem hatósági közeg, azt lehet ütni, verni ott, a hol érik, mellékes, hogy hol. Felmentették az apát is, azért, mert „beszámíthatlan“ állapotban követte el tettét és jogos fölhaborodásában, mert a tanítónak nincs joga a házi figyelmeztést — alkalmazni Eddig van. De elmélkedjünk egy kissé fölötte.

Hogy a tanító hatósági közeg-e vagy sem, annak elbírálására, miután a törvény — sajnos — nem intézkedik e tárgyban, azt hiszem, az ősszminiszterium hivatott. A rendnek magyar királyi őre hatósági közeg; ha azt mondod neki, hogy: „András bácsi“, hivatali tekintélyét sérted, bekísér és örülhetsz, ha a „tapintatos“ elbánáson kívül egyéb bajod nem történik. A tűzoltó, a mikor szolgálatban van, hatósági közeg, de ugyanaz a falusi rőndnek éjjeli őre és a fűrgelábu kisbíró is, a mikor a nagyobb tekintélynek es a falusi kutyáknak okaért hóna alá szorítja „ékes szavú“ somfa botját. Csak a tanító, az nem hatósági közeg, az semmi. Igaz megint az, hogy a tanító előtt felsorolt hatósági közegeknek a fizetésük is több, mint a tanítónak. A tanító után csak a kanász — az sem mindenütt — és az a foglalkozásu ember következik, a ki tudvalevőleg semmi fizetést nem élvez, jövedelmét a „bőrök“ teszik. A jogászok szemében ezek is hatósági közegek, a mikor hivataluk jelvényeit, a karikás ostort és a drót hurkot magukkal viszik, — hisz nem tanítók és még iskolaszéki tagok is lehetnek, ergo följobbvalók.

Hogy a tanítónak nincs házi fegyelmi joga! De igenis van, a m. kir. kuria azt már több ízben kimondta, hogy van. Mert ha ez sem volna, miféle joga volna? Semmi. Ha csak azt a jogát nem veszszük, hogy odatarthatja az arcát a „beszámíthatlan állapotban“ levő apáknak, akár a városligeti potozógép. Kötelessége, az van ezernyi-ezer, ha nem tud boldogulni a macacs, rendetlen, sokszor erkölcsileg teljesen romlott gyermekekkel, köszöjön le, akad helyébe másik keítő is, ha kell, mert elértük már azt a korszakot, a mit Madách leír, hogy: sok az eszkimó és kevés a foka. És az új fókák sokkal türelme-sebbek, azokat akár nyuzni is lehet, nem jajgatnak. A ki tanító önértéből leköszön, az menjen el *hatósági közegnek*, ha mindjárt csak utcaseprőnek is, ott megvédi az állam mindenható keze, ott nem

lehet megtorlás nélkül bántalmazni; a tanítót, azt igen; ugyis megverte már az Isten; mért ne ütne, rugna rajta még egyet-egyet az, a ki közelébe férközhetik.

Adomának olvastam, ma százsorta igazabb az az eset, mikor a nagyságos mama a „*kutyatanítónak*“, a ki óránként egy aranyat kért, azt mondja, hogy ez sok, gyermekei tanítójának csak 10 garast fizet óránként.

Azt gondolja a nagyságos asszony, hogy én gyermekeket tanítom, feleli önérzetesen a kutyáknak hü abrichtolója, a ki ma már bizonyára „*kutyászati szak- és illem-tanár*“ volna.

A kutya, az érték; ha jól be van tanítva, sokszor nagyérték is; a gyerek — bár ne volna. Oda lökik a tanítónak, nesze faragj rajta, de hozzá ne nyulj, görbén rá ne nézz, mert az enyim. Elni is akarsz? Menj nyáron aratni, kukoriczát es krumplit kapálni, tanácsolta az egyszerű öreg sváb a panaszkodó tanítónak. Ez a sváb pedig okos ember volt, a községi képviselő-testületben is bent ült. Ha soká így tart még a dolog, valami chemikus feltalálja még annak is a módját, hogyan lehet élő embert valami tojáshoz hasonlóból kiköltetni; az lesz csak a kényelmes! Oda viszik az iskolába a tojásokat, odaadják a tanítónak: ne, költtesd ki! Ma csak a gyermek 6–12 éves kora közötti időszakban lehet a tanítót pofozni; micsoda élvezet lesz az majd akkor, a mikor a tanítót azért is pofozni lehet, ha a költő-kemenczét 1–2 fokkal melegebbre fűteti, vagy lehűlni hagyja. Ez a kor különben már nem lehet messze, előre veti — egyelőre csak az árnyékat pofonok alakjában.

Én különben tantestületünk legközelebbi ülésén a következőket fogom proponálni:

1. Minden tanító és tanítónő láttassék el revolverrel és egy törősbottal. Ha ezt az indítványomat nem fogadják el:

2. Az iskola kapui mindig zárva tartassanak, a ki be akar rajtuk menni, az tartsa be, amint következik:

Igazolja azt, hogy született, hogy himlő ellen sikerrel oltva és újraoltva van, hogy beszámítható állapotban leledzik, hogy veszettség ellen beoltva és halesett ellen biztosítva van, végül csatoljon be egy kötelező nyilatkozatot arról, hogy a tanítót hatósági közegnek ismeri és tartja.

Mindezen dolgokat egy koronás bélyeggel ellátott kérvényben terjessze az igazgató elé, magát vessző alatt mellékelvén és a beérkezés sorrendjében bocsájtassék a tanító elé.

Mindez azért szükségeltetik, hogy azon esetben, ha az *alázatos* kérelmező megtalalna magáról feledkezni és engem tetteleg inzultálna, elégtételt szerezhessek magamnak akár „rövid“ (A rövid ut rendesen a legjobb. *A Szerk.*) akár hatósági uton.

A milyennek én a törvényeket ismerem, megtörténhetett volna velem, hogy ezt a „magánhivatalnok apát“, ha én hozzam köszönt így be, alaposan visszaköszöntve, még engem büntetnek el azon indokolással, hogy elfelejtettem megkérdezni: „Bocsásson meg mélyen tisztelt Uraságod, beszámítható állapotban meltóztatik lenni, vagy nem és komolyan veendő-e a dolog a btk.“ §§-ai szerint?“

De nem jó erről sokat beszélni, előnti az embert az epe.

Tanítótársaim ebből azt tanulhatják, hogy a verekedőt bátran visszaüthetik (á 5 frt. nagyban megfelelő százalék engedmény) mert elégtételt másképen nem szerezhetnek és hatósági közegek nem lévén, tettük nem esik ilyen megbírálás alá, *ha nem esik*. Mert aligha nem úgy lesz, hogy a tanító csak akkor nem hatósági közeg, a mikor ütik, de ha ő visszaadja, vét a társadalmi rend és a btő. 1kv. §§-ai ellen; arról nem is szólván, hogy istentelenség, hogy egyik feléről pofon üttetven, a másikat is oda nem tartja. Az „üsd vissza“ csak egy oldalú elv, a mondat alanya mindig a tanító, ő a szenvedő fél, de védekezni ne merjen.

Önmagának itélkezni senkinek sem szabad bárkivel szemben is, kivétel e szabály alól a tanító, a kit bárki 'joggal' mindenkor okkal, vagy a nélkül leüthet, nem kell más hozzá csak 42 fokos láz és rendén a dolog, mert a tanító rabszolga, pária, megtört alak, a ki az emberi társadalomnak véghetetlen kárára van, a tanító az a valami, a mit matematikai 0-nak neveznek. A valóságos semmi.

Ha valaha azt hallanád, hogy agyonverték valahol, ne essél kétségbe, nem az utcán részeg állapotban verték agyon, ellenkezőleg, egy „bósz“ apa, a ki mellesleg beszámíthatlan állapotban leledzőnek találta, a társadalom helyeslése és az igazságszolgáltatás kellő indokolása mellett vett rajtam jogos elégtételt — ott, a hol én az *igazságosság* elvét hirdettem mindenha, az *iskolában*.

De ez talán még nem lesz holnap.

Reméljük a viszontlátást! Gyermekeinket addig is csókdol helyettem és nevelid belejük az igazság szeretetét,

E leveletem pedig ne mutasd meg nekik soha, hadd higgyék, hogy apjuk *ember* volt mindenha. Ölel szerető férjed

Achilles.

A másodlat hitelül:

— X. —

Három tanárgyűlés.

III.

A polgári iskolaiak országos egyesülete is kivette — mindjárt a szünidő elején — a maga részét az önkéntes közgyűlésükből. Julius 4-én tartották évi közgyűlésüket, még pedig — Brassóban. Gratulálunk az egyesületnek a nemes célú, szerencsés gondolathoz, hogy a magyar kulturának lelkes harczosait oda viszik a nemzeti trikolor lobogtatására, ahol a magyar nemzeti eszme még gyenge lábón áll. Ketszeres érdeme az egyesületnek, hogy *épen* Brassót *épen annak* a hangoztatására választottak, hogy a *német nyelvet* a polg. lányiskolából is ki kell tessékelni. Csak ne maradjanak meg a kimondásnál; hanem tartsak allandóan napi renden s használjanak fel minden fegyvert és keressenek mindenfelé szövetségársakat arra, hogy a kimondott szó tette is váljon. Szövetségesül szükségük lesz pl. a tanítóképző tanárok egyesületére, a kik előtt most az a kötelesség áll, hogy a német nyelvet szorítsák ki az elemi tanító- és tanítónő-képez-

dékből is. A magyar nép tanítói, tehát azok, a kik a különféle hatások alatt álló néprétegek millióit, az egységes magyar nemzet számára vannak hivatva nevelni, legyenek nyelvben is, mint érzésben, egyedül és kizárólag — *csak magyarok*.

Ugy látszik, a polgári iskolaiak körében is történt — mint nálunk — valami kis konkolyhintés, a melynek célja — szintén, mint nálunk — az volt, hogy a vidékieket a fővárosiak ellen heccelje. Legalább erre mutat *Lád* Károlynak elnöki megnyitója, melyben valami mozgalomra utalt, mely az egyesület alapszabályainak megkerülésével akar a szavazásban résztvenni. Személyről, ugymond, nem lehet szó, mert bármely pillanatban átadja helyét másnak. Éppen ezért a választmány hozzájárulásával indítványozza, hogy még a forma-hiba miatt mellőzött szavazatokat is vegyék érvényesnek. Az aposztrofált tanártestület egyik tagja biztosította az elnököt a vidék bizalmáról.

Volenszky Gyula jelentést tett a polgári leányiskolák tanterv-reviziójának előmunkálatairól. A közgyűlés hozzájárult a budapesti kör indítványához, hogy a német nyelvet a rendes tárgyak sorából kiküszöbölje.

Az első előadást *Guttenberg* Pál tartotta a polgári iskola társadalmi feladatairól. *Hortobágyi* Antal szakszerű fölolvasást tartott az írásbeli dolgozatokról. *Fekete* Benedek hosszufalvi polgári iskolai tanár a magyar ifjúsági irodalom remekeiről értekezett. A magyar karakter kialakítására, ugymond leghathatósabb eszköz az irodalom, mert lélek szól belőle lélekhez. De ez az irodalom legyen magyar és e mellett semmi szükség nincsen az idegen nyelvből fordított ifjúsági iratokra. Elősorolta a jelesebb magyar ifjúsági könyveket és ezeknek pártolását melegen ajánlotta tanártársainak.

A titkári és pénztárosi jelentéseket, valamint a költségvetést vita nélkül elfogadták és letárgyalták az egyesületi középpont és a vidéki körök viszonyáról szóló szabályzatot is.

Az elnök megköszönte a brassóiak szívesességét, a kiknek nevében *Orbán* Ferenc mondott köszönetet az egyesületnek azért, hogy közgyűlésével Brassót tisztelte meg.

Gyűlés után kirándulás volt Hosszúfalura. A tisztikar választásának eredményét már itt hirdették ki. E szerint a polgáriiskolai tanár-egyesület vezetői lettek: elnök *Lád* Károly, alelnök: *Donszky* Lukács, fővárosi alelnök, *Vaszkó* György, titkár és szerkesztő: *Volenszky* Gyula, jegyzők: *Sziklás* Adolf és *Kurzenreiter* Károly. Igazgatósági tagok: *Hálasz* Gyula, *Kovács* János dr., *Hermann* Antal dr. és *Baranyai* Gyula, a kit az első helyen kandidált *Gööz* József dr. helyébe választottak meg.

Három „Ha“.

— Nyílt levél a h. szerkesztőhöz. —

Ne ijedjen meg t. h. szerkesztő Uram! csak a legvégén és ott is zárójel között kötünk egységet, az alább következőket illetőleg:

1. *Ha* mostanság t. „tanerő“ kartarsam barmelyikével találkozom, első kérdésem: „Olvasta-e kedves Kartársam, vagy Kartársnőm

(mindkét nemünket egyaránt igen közelről és melegen érdekel) *Ember János*-nak: „*Az apró emberek tudománya*“ czímen megjelent könyvét? s tagadó válasz esetén terminust tűzök ki, a mikkora átengedhetem 24 órára (mert mindenki kíváncsi reá s nap-nap után vándorol) e népoktatásügyünk mai, a „kutya által annyira agyon ugatott“ korszakát olyan hűen jellemző s a legtökéletesebb „tükör“ szerepe szerint beszélő s összes módszertanaiknál többet érő munkáját. No, de így nem folytatom tovább, mert még ismertetés és ajánlás lenne belőle; ez a mű pedig felül áll mindkettőn; tessék csak valamelyes módon megszerezni* és elolvasni, mert én nem küldhetem mindenkinek.

2. *Ha* Wlassics minster urhoz módomban volna előterjesztést tenni, azt ilyen formában nyújtanám be: Minden percz halogatás az iskolás gyermekek százazreit károsítaná meg; *fedezetről* csak a jövő évi költségvetés keretében gondoskodhatna Nagyméltóságod egy, a múlt hónapban megjelent olyan mű kiadására, (legalább is 50 ezer példányban volna előállítandó, hogy ne legyen tanítója, tanítónője, képezdei tanára és tanítóképezdei növendéke az országnak, a ki nem olvassa s hogy néhány évre a következő nemzedékeknek is maradjon belőle) a mely, ha a nemzet filléréiből ilyen módon ki nem adható, szólítsa fel Excellentiád a magyar társadalmat *adakozásra* s ilyen uton a nyomtatás és szetküldési összeg begyűlvén, kövessük a földmivelésügyi minster példáját, a ki *évek óta* nagy anyagi áldozatokat kívánó, terjedelmes és számos nagy szakművet küldött és küld meg az ország bármelyik tanítójának *teljesen ingyen, a ki 5, mond öt filléres levelező-lapon* (minden czeremonia mellőzve van) a kiadásában megjelent művet czimére megküldetni kéri. Ez a munka lehetne ilyen formán a tanítótság „új évi“ ajándéka!

3. *Ha* helyettes szerkesztő volnék, úgy fognék ki *Ember J.* szerénységén, a ki bizonyára sem ismertetést, sem szemelvényt nem adna közre, hogy legalább e sorok közreadása által hívnam fel a tanítótság figyelmét e kettős, egyszerű füzetalakjában megjelent nagy értékű műre, a melynek csak egyszeri elolvasása a kárhoztatásra méltó bűnök sok-sok fajától ment meg, vagy tart vissza annak öntudatlan elkövetésétől is.

(Zárójel közé írva, kérem h. szerkesztő urat, 1. *ha* nem olvasta volna e művet, kérien belőle egy példányt a főszerkesztő urtól; 2. *ha* elolvasás után nincs a fentebbieket illetőleg velem egy véleményen, meg zárt levelem se méltassa figyelmre; 3. *ha* megegyezők a vélemények, siessen s használja fel szerkesztői mindenhatóságát)

Zárja levelét, hive stb.

Bacsoni Pál.

*

Ami szerkesztőnk valóban rendkívül értékes munkáját illeti, teljesen egy nézetben vagyok kedves *Bacsoni* barátommal; de azért, ha ő on an Erdély bérczei közül nem küldi e sorokat, en magamtól *most*, ebben az időben, *ebben* a lapban, *erről* a műről nem irtam volna; mert respektálom szerkesztőnknek azt a nemesebb izlését, mely

*) A Népnevelők könyvtára 15., 16. füzete. Ára 2 K. Megrendelhető a Magyar Tan. Otthonban József-körut 8. sz.

az önreklamozást nem csak kerüli, de a szó szoros értelmében megveti. Már pedig, ha én azt respektálom, aminthogy *kell is* respektálnom, azt se engedhettem meg magamnak, hogy a helyettesítési idő alatt én irjak vagy irassak a szerkesztő könyvéről, nehogy olyanok, akik előtt az ő nemesebb ízlése ismeretlen, holmi „kicsinált dolog“-nak gondolják az egész helyettesítést is a divatos önreklam burkolása czéljából. (Mert hát vannak emberek, akik — magukról véve példát — mindenben politikát, vagyis „uri hunczutság“-ot látnak.) Épen ezért örömmel adom közre B. P. barátom sorait; őt magát arra kérve, ne csak a saját példányát olvastassa el a kollégákkal, hanem toborozzon százával, ezrével megrendelőket. Ez a munka megérdemli.

H. szerkesztő.

Véleményem az egyhuzamban való tanításról.

Tanév végével különféle reform-eszmékkel járulnak a nyilvánosság elé a tanítók és szülők egyaránt. Okot és anyagot leginkább az erkölcsös nevelés tanítása, a gyermekek testi épségének megóvása, ápolása, erőikben való fejlesztése, egészségükben való megtartása, az azt előmozdító kellékek ügyes és körültekintő gondos megválasztása, kijelölése, szellemi tulterhelhetőségük mérséklése, ismereteik gyarapítása s mindezekhez szükséges eszközök helyes alkalmazása, lelkiösmeretes, arányos gyakorlása s párhuzamba való hozása ad és szolgáltat.

Ezek szolgálatában látott újlag napvilágot több érdemes cikk a „*Népnevelők Lapja*“-ban, melyekben az egyhuzamban való, illetve a tágabb értelemben vett délelőtti tanítás előnyeit és hátrányait — pro és contra — igyekeznek megvilágítani.

A nélkül, hogy *teljesen* osztanám az érdemes fejtegetők bármelyikének nézeteit, különösen a czélt illetőleg, melynek szolgálatában igyekeznek a mérleget a maguk javára billentetni, tizennégy évi gyakorlati tapasztalásom után részben *erkölcsi*, részben *értelmi* tekintetben, részben pedig egészségi szempontból a délelőtti egyhuzamban való tanítást, — főleg a harmad osztálytól fölfelé, — szerény véleményem szerint az alábbiak teszik indokolttá:

Sok szülő, gyermeke feddhetetlen viseletét, hacsak módjában nincs naponkint iskolába elebe menni vagy küldeni, meg nem őrizheti, mert az egész napos rendszer mellett 10—11 órákor, illetve 4-kor iskolából haza bocsátott tanuló leggyakrabban fél-fél órai késés után ér szülői körébe, elvonván őt addig a rossz társaság. Ezen idő ep elég-éges arra, hogy minden haszontalanságot eltanuljon, az amugy is rosszra hajló hiányosabb szülői nevelésben részesült — talán már erkölcs-telenné is vált — osztálytársától, gyöngébb jellemű tanuló körnvezetéstől s más utczai ledérkedőktől; míg a déli harangszó vagy 1 óra gyorsan hivatja, csalogatja s az evés iránti ósztón s a gyomornak magát mielőbb kielégíteni vágyó parancsa győzedelmeskedik oialkodásra hajló vágya s gyenge akaratereje fölött. A délutánt pedig teljes egészségében szülői felügyelet alatt tölthetné.

Főképe a serdültebb leánykákra a rossz társaságban való továbbléte; hogy minő hatással lehet, van és szokott lenni, az nem szorul bizonyításra, napjaink szomorú példái erre a legekleletansabbak. Az erkölcsi tanítás, nevelés és példaadás az egyhuzamban való tanítás mellett folytonosabban, állandóbban és jobban gyakorolható, a szülők részéről inkább érvényre juthat. Már pedig a tanítás első feladata — tanítási elveink szerint — az, hogy a növendékeket mindenek előtt azon erények iránt tegyük fogékonyakká, melyek nélkül boldog családi, községi, egyházi élet nem képzelhető. Ezeket pedig a jóban való szakadatlan gyakorlással, példaadással érhetjük el. E nélkül a polgári pályán becsülettel mozogni, mint hasznos tag közrehatni, képtelen leendő barki is. Ennek elérésére a csatangolás éppen nem alkalmas, nem pedig azért, mert: „A gyermek a korszellem jó és rossz oldalait helyes és helytelen irányát jóra való törekvéseit és ferde kinövéseit felismerni még képtelen, e.ekre csakis az iskola és szakadatlan, folytonos és helyes családi nevelés teheti őt kéessé, hogy a helytelent az életben kerülni tudja s ellene erélyes fellépés, illetve férfias bátorsággal sikra szállani is képes legyen, tudjon és akarjon“.

A tanuló az említett okokból délután vagy 1 $\frac{1}{2}$ óra körül, de ha rendes időben is haza érkezik, ebéd előtt úgy sem igen foglalkozik, először, mert ki van fáradva, — többször a játéktól — másodszer, mert nincs a ki őt arra nógassa, serkentse; ekkor lévén otthon levő anyja leginkább elfoglalva házi teendők végzésevel. Mi következik ebből: az, hogy délutáni iskolázás — ozsonázás — után 5 orakor vagy meg később kénytelen az amogy is szük, sötét — sokszor egészen — többször szék és asztal hián az ablak széléhez guggolva végezni feladatát vagy tanulgatni, rontván szeméit és szívja be szerény mécsük illatával — füstjével — még tultelített lakásuk egészségtelen levegőjét. Ezt mint népszámlálóbiztos is szomorúan kellett tapasztalnom.

Talan ebben kulminál leginkább a sok rövidlátás és szembetegség. Alig van osztály a székesfővárosban, hol néhány szemüveget hordó tanuló ne volna.

Eltekintve a több — e körülmény — szülte megbetegedéseket, csenevény fejlődést stb. már ezen egy körülmény is indokolja, hogy alkalmat kell nyújtani arra, hogy a kis zsenge gyermek a kora délutáni időben vegezhesse feladatát. Már pedig, hogy házi feladat főképe a III. osztálytól felfelé — ha kevés is — de volt, van és lesz, az bizonyos.* Sőt eltekintve más indokolható körülményektől, ha csak kötelességre való szoktatás szempontjából is, annak mérsékelt nyújtásáról el sem zarkóztatunk még a jövőben sem.

Vegyük más szempontból szemügyre a dolgot, reájövünk arra is, hogy a budapesti tanulóknak (elemibe járóknak) csak igen kis része ehetik ebédet délben, mintegy 70% 1—2 óra között ebédel. Ugyan nem merészség az ilyen tultengett gyomru gyermekektől kívánni, hogy délután 2—4-ig a szük iskolapadban üljenek, figyeljenek, megertsek a tanítást és tudjanak is? . . .

*) No, hogy mindig „lesz“ is, meg hogy mindenütt „van“ is: az már nem egészen „bizonyos“. — Szerk.

Házi, illetve magán oktatásra is kényszerült gyöngébb tanulók tanórai a kora délutáni időre tehetőek s nem utaltatnak az iskolázás utáni késő esti órákra. Az önerejükből tanulni képes gyermekek pedig szintén, — szülőik felügyelete alatt, kik ekkor kevésbé vannak elfoglalva — a kora délutáni világosság mellett végezhetik teendőiket. Az így fennmaradt idejüket pedig szülők körében hasznos foglalkozással, esetleg sétálással, kirándulásokkal s más ösmereteiket gyarapítható dolgokkal tölthetik.

A gyermekek tisztasága s ruházatuk rendben tartása tekintetében is előnyös, mert délelőtt azok piszkolására, rongálására az iskolai felügyelet mellett, délután pedig a szülők gondossága folytan, alkalom kevésbé nyílik. Ez pedig nem csak azért lényeges, mert a tisztaság nagy hatással van erkölcsi és esztetikai érzetünkön kívül az egészségre, hanem mert szellemi tekintetben is fontos. Találóan van megírva: „Nemcsak ezen mondat: „Mens sana in corpore sano“ igaz, hanem az is: „Piszkos testben piszkos a lélek is“. A gyermek délután ruhát válthatna, iskolába mindig tisztán jelenhetnék meg. A tisztaság pedig testet, lelket emel. A gyermek is többet ad magára, jobban viseli magát, ha teste, ruhája tiszta. Látni ezt vasarnapokon és ünnepeken, mikor ünnepi ruhába öltözik; míg a piszkos mindenben piszkos, közömbös. „A ki külsejét elhanyagolja, többnyire belsejére sem fordít kellő gondot.“ igen ismeretes elv.

Ne meg, hogy iskolai ruhája is tovább tart, mert otthon gyöngébb, iskolába járásra kevésbé alkalmassal kicserélheti s így jobban megkímélheti, megőrizheti; ezt csak mint mellétekintetet említem, a mi ugyan a szülőkre nézve nem épen közömbös. A gyermekekre vonatkozólag pedig takarékoság és rendhez szokás szempontjából fontos. A negyedik osztályos tanuló pláne szokik a középiskolai rendszerhez is.(!?) Az eddig felhozottaknál nem kevesebb súlylyal bír az, hogy a helyi viszonyokkal is számolnunk kell. Hisz paedagogiai elv, hogy legyen a nevelés alkalomszerű s nem mindig általános szempontok szerint kell azt intézni. „A gyermeket nemcsak általános, hanem különös rendelkezésének elérésére is kell képesíteni az adott és tényleg létező viszonyok és körülmények között megállapított tényezők segítségével. A nevelésnek a tényleges viszonyokat s társadalmi törekvések irányát figyelembe kell vennie.“ Ha az igaz, kérdem: valljon már csakis étrendi szempontból is nemde kívánatos a délelőtti tanítás? Hisz egész tortura és szána-lom a szülők helyzete, kivált ha elemi és középiskolai tanuló gyermekekkel van dolguk. Tekintsük a szegényebb sorsuakat, kiknek kevésből 3—4 felé kell és pedig különféle időközökben tálalniok. Családtagjaiknak, hol egyik, hol a másik részük rendes és rendszeren elkészített ebédet nem ehetnek; a mi már egészségi szempontból is szintén figyelemre méltó körülmény.

Arról lehet azonban szó, hogy valljon a kis első, sőt második osztálybeli tanulók, de főkép az I. osztálybeliek, kik a szeretett gyöngéd édesanyjai karok közül közvetlen jutnak az iskolába, kibírják-e egészségük koczkáztatása nélkül az egyhuzamban való reájuk eső napi átlagos 3 órát (hittan, esetleg 1—2 más óra ez osztályoknál délutánra is tehető volna, sőt a hittani nehézkes beosztás miatt talán elkerül-

hetetlen is). Én azt hiszem s a mai felnapos rendszer is a mellett bizonyít, hogy igen; különösen akkor, ha nem nagyképűsködünk s megadjuk az órák közötti szünetet az egész vonalon.

Köpeczy Károly.

(Vége következik.)

Tanító gyűlés.

A „Szepesi Tanítóegyesület LI. közgyűlését f. évi július hó 14. és 15-én tartotta meg Gölniczbányán. Az első nap délutánján a város gyártelepeinek és az áll. vasipari szakiskola megtekintése után előértekezlet volt, mely *Karoliny Mihály*, iglói áll. skp. int. tanárt bizta meg a közgyűlés vezetésével, miután *Dobó Adolf*, az egyesület elnöke, Budapesten volt, hol szünidei tanfolyamot hallgatott. — Az előértekezlet után az „Eötvös-alap szepesi helyi gyűjtő és kezelő bizottsága“ tartotta meg évi közgyűlését *Putsch Tóbiás* elnöklete alatt, melyen a bizottság örömmel vette tudomásul az elnökség ama jelentését, hogy a „Ferencz József Tanítók Háza“-ban létesítendő 4000 K.-ás szobaalapítványra a szükséges összeget még ez év folyamán össze akarja gyűjteni. *Meszlényi Zoltán*, gömörvármegyei kir. s. tanfelügyelő ajánlja a tanítóegyesületnek az Eötvös-alappal kapcsolatban létesítendő életbiztosítási ügyet. — Este rendkívül sikerült zene-estély volt a tanítóegyesület és a F. M. K. E. tiszteletére, mely június 15-én, a tanítóegyesület ülése után tartotta évi rendes közgyűlését.

15-én reggel 7^{1/2} órakor *Peták István*, helybeli tanító gyakorlati leczkét tartott, melynek tárgya Gölniczbánya környékének ismertetése volt. Élénk vita fejlődött ki *Ember János* ama megjegyzése fölött, hogy a tanítógyűlések alkalmával szokásos gyakorlati leczkéknél helyesebbnek és célravezetőbbnek tartja a tanítók kölcsönös hoszpitalását. 9 órakor *Karoliny Mihály*, elnök-helyettes, tartalmas és meleghangú megnyitója után *Kintzler Árpád*, főjegyző elolvasta az évi jelentést, melyből a következőket vesszük ki: A közgyűlés az Eötvös-alapnál létesített alapítványának ezidei 100 koronas kamatját *Marton István* bölcsészettan hallgatónak ítéli oda. Az évi jelentés újból felhívja a tagok figyelmét egy a jövő évi nagy szünidőben Erdélybe tervezett 10 napos tanulmánykirándulásra.

„A modern nevelés hibái“ című pályatétel 60 koronas első jutalomdíját *Kintzler Árpád*, a második 40 koronását *Peták István* nyerte el. A közgyűlés köszönettel vette tudomásul a „Délmagyarországi Tanítóegyesület“ 100 koronas alapítványát egy Iglón létesítendő „Tanító-Otthon“-ra. Az „Eötvös-alap“ évi jelentésének felolvasása után

Lówy Mór, iglói kartárs néhány meleg szóval buzdítja a tagokat ezen nemes intézmény pártolására. A közgyűlésen előadókul szerepeltek: Bruckner K., késmárki lyceumi igazgató és Nitsch Máttyás, busóczi tanító; az előbbi a „Mennyiben oka az iskola a gyermekeknel észlelhető idegességnek, miféle jelekből ismerheti fel a bajt a tanító, minő bánásmódban részesítse a tanító az ideges gyermekeket“, az utóbbi az „Az elemi iskolai rajztanítás újabb irányairól“ című tételről értekezett. Ezen tanulságos és kimerítő értekezéseket a F. M. K. E. 50—50 koronával jutalmazta. Kertscher Ede pénztáros jelentéséből megtudjuk, hogy az egyesületnek jelenleg 807 korona 9 fillérvnyi vagyona van. Seltenreich H., könyvtáros jelentésének felolvasása után a közgyűlés még néhány kisebb ügyet tárgyalt, mire az elnökhelyettes a közgyűlést berekesztette. A szépen látogatott közgyűlésen eleitől végig ott voltak többek közt: gr. Csáky Zeno főispán, dr. Hajnóci tanfelügyelő, Imre Lőrincz kir. tanácsos, nyugdíj. tanf., Ember J. és Meszlényi Z. s. tanfelügyelők.

A közgyűlés után a vadregényes Thurzófüröden kb. 200 teritékű közös ebéd volt, melyen az áldomások sorát gr. Csáky Zeno főispán nyitotta meg, éltetvén Ő Felségét.

Irodalom.

— Az új német helyesírásról a győri Pannonia irodalmi vállalat kiadásában egy minden tekintetben praktikus és mindazok számára, kik németül irnak, nélkülözhetetlen segédkönyv jelent meg Kárpáti Manó felső kereskedelmi iskolai és Markovics Sándor főreáliskolai tanár szerkesztésében. Szerzők olyan munkát nyújtanak, mely a külföldi hasonló művek használatát fölöslegessé teszi és azáltal, hogy különös figyelemmel kísérik az egész műben a magyar viszonyokat, sokkal célszerűbb is a könyv a külföldieknél. Minden kereskedőnek és kereskedelmi alkalmazottnak a legmelegebben ajánljuk, de ajánljuk mindazoknak, a kik a német helyesírás zür-zavaraiból biztos kisegítőt keresnek. A 164 lapra terjedő csinosan kiállított munka magában foglalja az új, egységes német helyesírás-elméletet és bő szótárt, mely egyttal az illető szóknak elválasztása, grammatikai használata, mondatbeli helyzetére és használatára is fölvilágosítást nyújt. Pótolja a könyv sok tekintetben az idegen szavak szótárát is, a mennyiben a legtöbb idegen szónak a helyes értelmét és megfelelő németjét is közli. A szép kiállítású nélkülözhetetlen mű ára 1 korona és megrendelhető a győri „Pannonia“ irodalmi és nyomdai vállalatnál, avagy bármely hazai könyvkereskedésben.

VEGYESEK.

— Az Orsz. Bizottság „Hivatalos Értesítő”-je a Bizottság ez idei közgyűlését aug 19-ikére és 20-ikára hívja össze az Akadémia I. emeleti felolvasó termébe, Előértekezlet 18-án d. u. 5 órakor. Helyes dolog volt két napra tenni a tanácskozást, mert három fontos tárgya lesz a közgyűlésnek; u. m.: a tanítói fizetések szabályozása, az ifjuság erkölcsi életének megóvása és a tanítóképzés és képesítés kérdése. Az „Értesítő” közli e tételre vonatkozó véleményét az egyesületeknek és szaklapoknak. Hiányzanak azonban az előadók javaslatai, a melyeket pedig szükséges volna jó előre ismerni a tanácskozás alapossága érdekében. A közgyűlés előtt esetleg kiadandó új számba még közölhető ugyan, de lesz-e akkor még idejük a tagoknak az alapos tanulmányozásra. Legjobb volna tehát ezeket lezáró két héttel a közgyűlés előtt a Népevelők Lapjában közzétenni.

— Az Eötvös-alap orsz. tanító-egyesület új elnökéül, mint értesülünk, valaki Trajtler Károlyt, a Budapesti Tanítótestület elnökét is emlegeti. Amint mi Trajtler-t ismerjük, sokkal nagyobb ambícióval igyekszik a Budapesti Tanítótestületet komoly, erőteljes munkásságra vezérelni, semhogy erejét és idejét ezidőszereint hajlandó volna más irányú vezerszereppel megosztani. Épen ezért bizonyosra vesszük, hogy a kik az ő nevét — valószínűleg csak taktikából — felszínre hozzák, vele magával erről az ügyről nem beszéltek; mert ez esetben ő maga vette volna elejét a neve említésének is. Különb, mint halljuk, az Eötvös alap tisztújításának előkészítésére formális értekezlet lesz rövid idő alatt összehívva.

— **Jutalmazás.** A Felvidéki Magyar Köznevelődési Egyesület szepesi választmányának közgyűlése a magyar nyelv tanításában legtöbb eredményt elért tanítókat és óvókat, részint anyagi, részint erkölcsi jutalmazásban részesítette. Anyagi jutalmat kapott: *Rendesi* László, gramasztói tanító, 120 koronát; *Király* Mik. os. namjonkai tanító és *Forster* Paula, szepesváraljai óvónő 100—100 koronát; *Sándor* Lujza, szomolnokai óvónő 50 koronát. Elismerő oklevelet kaptak: *Turcsák* Paula, lublóvári tanítónő; *Klinga* Gusztáv gerlackfalvi és *Lója* Károly krompachi tanító. (Szükség volna olyan országos intézkedésre, hogy az ily kitüntetésben részesült tanítók bárhol az országban pályázatra kerül, nagyobb javadalmazási állások betöltésénél mindenki mással szemben előnyben részesíttessenek. — Szerk.)

— **Szomorú állapot.** Szép Erdélyországnak egy nagy községéről szól az ének, e melynek lakosai tulnyomó többségben református magyarok. A tanköteleseknek több mint a fele, iskola nélkül nő fel, mert . . . mert a tankötelesek tele se fér be az ottani — állami iskolába. Pedig hát . . . No de minek beszélni! Ha nincs, hát nincs! Ha nem lehet, nem lehet! Punktum. Ugye?!

— **Vidéki kartársainkhoz.** Az Otthon gazdasági bizottságának előke felkéri mindazokat a kartársakat, a kik bármikor bármely könyvet vagy irodalmi művet akarnak megrendelni, forduljanak az Otthonhoz közvetítésért. A ki az Otthonnak nem tagja is, bizalommal jöhet, mert kartársi szivesség fogadja.

Tartalom.

Az erő útján. — „Az igazgatás szent joga”. — A főváros magyarsága érdekében. — Nem vagyunk hatósági közegek! — Harom tanárgyűlés. — Három „Ha” — Véleményem az egyhuzamban való tanításról — Tanítógyűlés. — Irodalom. — Vegyesek.